

Okhaldunga fra 1980årene.

Øystein og jeg reiste til Okhaldhunga rett før jul 1979. Da hadde vi fullført UMN (United Mission to Nepal) sin 5 måneders språkskole og ble plassert i arbeid ut fra behovet i prosjektene og etter nærmere bekjentskap med oss. Okhaldhunga ble regnet som en litt avsides plass. Det lå 3-4 dager fra bilvei, men oftest tok vi småfly først og gikk deretter 10 – 12 timer. Vi hadde ikke barn, så vi tenkte det var greit at vi kunne arbeide litt avsides. Vi var begge sykepleiere og ble i utgangspunktet plassert i distriktshelsearbeidet.

Vi hadde begge et kall til misjonstjeneste og opplevde veldig konkret ledelse til Nepal via Tibetmisjonen (HimalPartner) som var en av medlemsorganisasjonene i United Mission to Nepal.

Vi startet nokså rett på arbeidet med å være med til forskjellige mor/barnklinikker sammen med en finsk misjonær og nepali medhjelpere. Arbeidet besto i helseundervisning, vaksiner, veiing og undersøkelse av barna og enkel behandling. Veldig mange barn var

underernærte og ofte hadde de diareesykdommer. Det var stor barnedødelighet blant barn opp til 5 år. Vi var ofte på hjemmebesøk, også med overnattinger, og så selv hvor fattige folk var og hvor lite mange hadde å hjelpe seg med.

Denne første jula lagde jeg potetkaker til misjonærenes felles feiring. Noe annet hadde vi ikke hatt tid nok å finne ut av. Etter hvert fikk vi hushjelp som hjalp med å kjøpe mat fra landsbyen og lage til daglig dahl bhat (ris og linsesuppe) mens vi var borte hjemmefra mye av dagen. Den lille nepalimenigheten feiret også og det var veldig fint å være med og syngne nepali julesanger på sykehuset julekvelden. Den dagen var det en selvfølge at vi fortalte hvorfor vi feiret jul, mente en lokal vaktmann. Ellers hadde vi ikke lov å forkynne på avdelingen. Den tida vi var der, fikk vi likevel ha andakt i tepausen og de som ville kunne komme og høre på eget initiativ. Senere ble det mer restriksjoner. Noe vi også merket oss, var at de andre misjonærene bevisst overlot til de nepalikristne å ta initiativ i menighetssammenheng. Vi var del av menigheten, men skulle ikke være ledere.

En kjær tradisjon ble gudstjeneste med fellesmåltid utenfor sykehuset første juledag. Mange av naboene fra landsbyene rundt fant også veien dit.

Etter hvert fikk Øystein tale av og til i forsamlingen, men da på invitasjon fra den nepalske pastoren. Det var en stor glede å få bidra slik og forunderlig siden Øystein hadde store problemer med språket. Jeg hørte ei

landsbykvinne si at det var godt når han talte, for det forsto hun.

Etter ei tid ble jeg bedt om å ta ansvar for sykepleieledelsen ved sykehuset. Dette sykehuset ble bygget i 1962 og var faktisk tegnet av Odd Hoftun som nettopp hadde bygget Tansen sykehus. På vår tid var Okhaldhunga bare regnet som et 15 sengers sykehus (dispensary). Som regel var der riktignok det dobbelte av pasienter. Når da også en pårørende til hver pasient skulle ha plass på stråmatte på golvet, så ble det nokså fullt. Sykehuset var veldig enkelt utstyrt og hadde f.eks. ikke røntgenapparat. Der var lagt stor vekt på å holde utgiftene nede slik at det ikke ble for dyrt for pasientene. Jeg hadde jo selv sett hvor lite mange hadde og følte at dette var viktig på den tida. Vi hadde også stadig i tankene at myndighetene skulle være i stand til å overta etter hvert.

Pasientene fikk en trebrisk med stråmatte å ligge på, men de aller fleste hadde med tøy ellers. Det var best med tanke på lus og lopper som det var mye av. Vi hadde vanligvis ikke mulighet til å vaske sykehusstøyt bortsett fra at hjemmestrikkede bomullsbandasjer ble desinfisert, vasket og kokt før ny bruk. Utstyr ble sterilisert med trykkoker på primus eller det ble kokt rett før bruk. Noe ble også oppbevart i desinfeksjonsvæske. Noen små forbedringer ble der gjort etter hvert, mest med tanke på pleie til pasientene. Jeg hadde noe undervisning for nye lokale pleiemedhjelpere og litt internundervisning til hele sykepleiestaben. Da vi reiste derfra var det nepalesere som overtok mitt arbeid og vi ble neste periode plassert i Amp Pipal der UMN også hadde et allsidig prosjekt med undervisning, helsearbeid og i starten også jordbruk.

Ellers var det veldig varierende å være sykepleieansvarlig på en slik liten plass. Av og til hadde vi godt utdannede sykepleiere på turnustjeneste og de kunne ta mye ansvar i avdelingen. Andre ganger måtte jeg fungere som avdelingsleder i tillegg til ha ansvar for utdeling av medisiner fra apoteket, sterilisering, gi anestesi og skrive vaktlister bl.a.

Første dag med ansvar på sykehuset ble veldig spesiell. Jeg var blitt fortalt at jeg bare skulle ha nøklene og være tilgjengelig hvis avdelingen trengte noe. Plutselig kom et følge bærende med en mann på bære. Han var kritthvit i ansiktet og jeg så at det ene beinet var brukket flere steder og pulsåra og beinstumpene var synlige. Mannen hadde fått et tre over seg.

Legene så at de kunne ikke ta sjansen på noe annet enn å amputere. Da ble min jobb å koke de instrumentene som trengtes, dekke opp til operasjon og gi anestesi mens operasjonen pågikk. Det hadde jeg jo aldri gjort før. I dagene etterpå steriliserte jeg store bandasjer og sørget for sårstell hver dag. Legene hadde ikke turt å lukke såret fordi de var redd for infeksjon. Såret ble bra og mannen reiste hjem, men det er ikke så lett å bare ha et bein i de bratte skrånningene i Nepal

I Okhaldhunga-området fødte de fleste kvinnene hjemme da vi var der. Jeg tok imot noen få som hadde normale fødsler. Ellers kunne vi gjøre keisersnitt når det var nødvendig. Flere ganger kom kvinner der fødselen hadde stoppet opp og fosteret var dødt. Andre ganger ble oppgaven å ta ut morkaken etter at barnet var født 4 dager før. Da hadde mor blødd mye og hadde kanskje begynt å få infeksjon. Jeg glemmer ikke en av disse anledningene der inngrepet var over og legen hadde gått. Mens jeg gjorde kvinnen klar så jeg at hun var på vei i sjokk og holdt på å dø. Jeg ropte – i mitt hjerte på hjelp fra Jesus- og ropte også på hjelp fra folk. En rengjører dukket opp og fikk gitt beskjed til legen. Vi fikk opp intravenøs væske og denne moren ble reddet i siste øyeblikk.

En annen gang ble jeg tilkalt til en fødsel mens vi var i landsbyen. Jeg hadde nesten ingen ting å hjelpe meg med, men klarte å lytte på fosterlyden ved å legge øret direkte på magen. Etter ei lang trykkesid hørte jeg at fosterlyden ble langsommere. Jeg hadde ei steril saks og valgte å klippe for å få barnet ut fortere. Jeg hadde rett i at barnet trengte hjelp og utførte munn til munnmetoden. Nå fikk jeg ta barnet med til sykehuset for oppfølging og mor skulle komme etter for å bli sydd. Dette var en spesiell dag med festival i landsbyen. Flere mennesker med djevlemasker prøvde å stoppe forbipasserende, men de slapp meg forbi med det lille barnet. Jeg følte en fred som Gud gir, midt i at dette var uvant og skremmende.

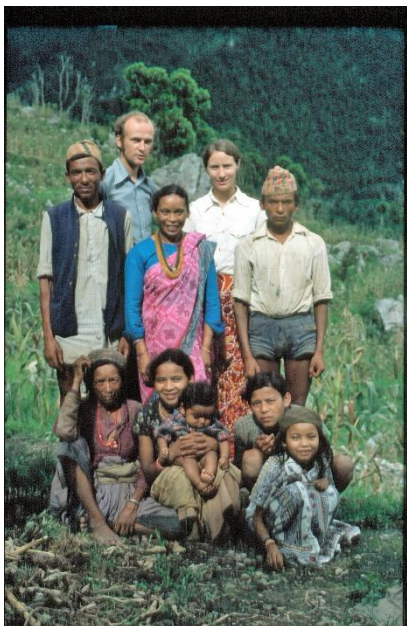
Jeg hadde tre venninner som ofte kom på besøk etter at arbeidet på sykehuset var ferdig, To var av lavkaste og ei var ei fattig sherpaenke. Vi pratet, de fikk søt te med melk, popcorn og ristede soyabønner, og jeg prøvde å lære dem å sy nepali bluse.

Topri var ei mor med flere små barn. Hun var fattig og det var vanskelig å holde på prinsippet om ikke gi henne noe annet enn te og omsorg ved å lytte til henne. Enkelte ganger ble hun og barna invitert til dahlbhat.

Sherpadiddi hjalp til med å bære varer fra torghandelen hver lørdag. Det var en måte å få gitt henne noen tiltrengte penger og samtidig litt fellesskap. En gang gjorde hun litt hagearbeid og fikk som betaling ny sherpakjole.

Hushjelpa vår, Kamali , var også lavkaste og ble en god venn. Jeg ble opprørt på hennes vegne da hun hadde laget gode nepali risbrød og staben på sykehuset nektet å spise fordi hun som lavkaste hadde laget dem. Kamali var den som trøstet meg med at slik var det i Nepal. Hun viste oss utrolig fin omsorg og det var fint å bli kjent med resten av familien. Ingen av disse tre kvinnene var kristne mens vi bodde der.

I 1993 besøkte vi sykehuset igjen. Det var da bygd opp igjen av finsk misjon etter et jordskjelv i 1988. Vi traff alle disse tre kvinnene og flere av de vi hadde arbeidet sammen med. På denne tida var også Leiv Oddvar og Mary Bøyum i Okhaldhunga. Vi fikk også gleden av å feire påske ute på «påskesteinen» slik menigheten pleide her.

I 2012 var vi med på 50års jubileet for sykehuset. Bilveien var kommet og sykehuset måtte snus. Det skulle også utvides. «Vår» Magne Vestøl ble satt til å ha dette ansvaret. Denne gangen var han og Dorothea sendt ut av Normisjon. Vi hadde hatt e-postkontakt med Erik og Kristin Bøhler (Normisjon) flere ganger i årene før og fått mange hilsener spesielt fra Kamali. Kamali hadde lenge ønsket å bli kristen, men turde ikke. Først var hun redd sin svigermor, så sin mann og til slutt sin sønn. Hun visste det ikke ville bli lett å bekjenne seg som kristen ved å bli døpt f.eks. Da vi møtte henne i 2012 sa hun resolutt at «nå vil jeg ikke være redd lenger.» Dette året traff vi også vår tidligere vaktmester på sykehuset. Hans sønn var nå pastor i menigheten. Han selv strålte som ei sol, for han hadde også fått bekjenne Jesus.

I 2018 besøkte vi Okhaldhunga igjen og fant både Kamali og Topri blant de kristne. Det var en stor glede. Sherpadiddi hadde dødd noen år tidligere da hun ble tatt av et jordskred og vi sørget over det. Vi sørget også over at en av våre kjeffe nepalimedarbeidere i distriktshelsetjenesten var blitt alkoholiker. Øystein fikk likevel prate med han og de brevvekslet av og til. Han ble også venn med sønnen på facebook. På tur gjennom landsbyen ble vi plutselig ropt inn til te hos en annen av våre gode medarbeidere i distriktarbeidet og kona. Det var utrolig fint å kjenne at kontakten var der med en gang og vi hadde ikke glemt alt nepali språk.

Nå er sykehuset godt utbygd og har en helt annen kapasitet og kvalitet. Normisjon har gjort en veldig innsats i de siste årene. Likevel er det viktig å vite at Okhaldhunga sykehus fortsatt er et UMN sykehus. Selv om vi i HimalPartner ikke direkte har hatt dette som prosjekt i de seinere år, så tenker jeg vi har et fortsatt bønneansvar for de stedene vi har hatt utsendinger. Vi er jo fortsatt medlem i UMN som eier og formelt driver sykehuset.

I vår tid var Japansk misjon viktige økonomiske støttespillere. Seinere var finsk misjon viktige bidragsytere og nå de seinere år har Norge med Normisjon tatt et stort økonomisk ansvar og også hatt stabile folk på stedet. For meg er det en ekstra glede at HimalPartner midlertidig

støtter sykehuset med lønn til personalet i disse coronatider. Fint å vite at Ellen og Calle Wahlstrøm også har fått bli litt kjent med Okhaldhunga.

Til slutt: En spesiell opplevelse var også gåturene på ca .7 timer opp til sherpaland der vi kunne se Mount Everest. Her oppe var der også en Tibetansk flyktningeleir. Vi overnattet en gang hos en tibetaner som var gift med ei sherpakvinne. Der fikk vi anledning til å fortelle hvem Jesus er- fordi han selv var interessert. Så seint som i 1993 traff vi tibetanere som hadde flyktet over fjellene fra Tibet. Den ene døde og den andre ble hentet og brakt til Okhaldhunga sykehus med forfrysninger. Vi var stadig oppmerksom på Tibetmisjonens (HimalPartners) første kall til Tibet selv om det var vanskelig å nå inn dit. Noen år hadde vi likevel arbeid rett nord for Mount Everest på Tibetansk side. Vi var også nær mennesker med tibetansk bakgrunn i Okhaldhunga.

Skrevet av Hildur Johansen

Tibetmisjonens utsendinger 1982. Vi hadde nettopp adoptert en gutt.

